

Gemeente
West
Maas en
Waal

Kadernota Cultuur 2017-2020

Cultuur is geen kunst!

Vastgesteld door de gemeenteraad op
8 december 2016

1. Inleiding

Voor u ligt de Cultuurnota van de gemeente West Maas en Waal. De nota bevat een visie op kunst en cultuur voor de periode 2017 t/m 2020.

De meest recente beleidsnota Kunst en Cultuur is verouderd. De nota stamt uit 2012 en loopt tot en met 2015. Deze nota voldoet nog grotendeels aan het huidige tijdsbeeld en wordt daarom geüpdatet in de voorliggende nota. De in de tussenliggende periode genomen besluiten (waaronder het aanpassen van het beleid op het gebied van muziekonderwijs) zijn hierin meegenomen. Door diverse omstandigheden is het updaten van deze nota uitgesteld tot 2016.

Deze nota is als volgt opgebouwd: Uitleg van een aantal basisbegrippen, de hoofddoelstellingen met toelichting, schets van de uitgangspunten, schets deelterreinen met beleidsdoelen die bijdragen aan de hoofddoelstellingen. Deze nota heeft uiteraard raakvlakken met verschillende andere beleidsterreinen, die staan beschreven in andere nota's. De uitvoeringspunten die in deze nota worden benoemd zijn voorbeelden. Alle belangrijke acties staan benoemd in de actiepuntenlijst (zie bijlage 1). De actielijst wordt jaarlijks geüpdatet en ter kennisneming aan het college van Burgemeester en Wethouders gestuurd. Daarnaast wordt natuurlijk gereageerd op actuele ontwikkelingen.

2. Wat is cultuur?

Wanneer men praat over cultuur komen er al snel verschillende ideeën naar boven. Er bestaan dan ook veel verschillende definities van het begrip "cultuur". Onder cultuur wordt in deze nota het volgende verstaan: de wijze waarop mensen als individuen en als lid van de gemeenschap hun identiteit, emoties en idealen en kijk op de werkelijkheid betekenisvol uitdrukken, daarbij gebruik makend van kunstzinnige middelen. Bijvoorbeeld lokale harmonieën, kunst op de basisschool, de historische verenigingen en stoomgemaal de Tuut vallen allemaal onder onze definitie van cultuur. Cultuur leert ons respect te hebben voor het andere, het verleden en het onverwachte. De begrippen kunst en cultuur worden vaak naast elkaar genoemd. Omdat cultuur, in tegenstelling tot kunst, alle disciplines omvat, wordt de nota "kadernota cultuur" genoemd.

3 Doelstelling kadernota cultuur

Hier volgt de hoofddoelstelling van de cultuurnota 2017-2020:

Cultuur verrijkt de samenleving door een aanzienlijke bijdrage te leveren aan de ontplooiing van individuele burgers, de leefbaarheid te bevorderen en de gemeente aantrekkelijk te maken voor toeristen. Daartoe willen we:

1. Het huidige culturele aanbod binnen de gemeente als het minimale niveau aan voorzieningen behouden en zo mogelijk uitbreiden;
2. Stimuleren dat zo veel mogelijk inwoners in aanraking komen met cultuur en gestimuleerd worden tot actieve en/of passieve deelname aan culturele activiteiten;
3. Verbindingen binnen en met het culturele veld faciliteren en stimuleren. Bijvoorbeeld netwerkbijeenkomsten en gezamenlijke voorstellingen / kruisbestuivingsprojecten.
4. Stimuleren dat cultuur een belangrijke rol speelt in de vrijetijdseconomie voor inwoners en toeristen.

Deze doelstellingen dragen bij aan het realiseren van de geformuleerde volgende speerpunten uit de Visie Leefbaarheid Kernen, met name aan:

1: Na 2030 is er een collectieve ambitie en bereidheid om de leefbaarheid in West Maas en Waal te verbeteren.

10: in 2030 worden de dorpen actief ingezet om toeristen naar de streek te trekken, met behoud van het dorpse karakter.

15: In 2030 zijn de cultuurhistorische kwaliteiten van West Maas en Waal beschermd en bekend bij inwoners en toeristen.

4. Uitgangspunten kadernota cultuur

4.1 Stimuleren en faciliteren.

Cultuur is geen gemeentelijke kerntaak. Gemeenten hebben slechts de wettelijke verplichting om (deels) de lokale omroep te financieren. De culturele organisaties binnen onze gemeente hebben over het algemeen voldoende expertise. De gemeente stimuleert en faciliteert waar nodig binnen de geformuleerde doelstellingen het culturele veld

4.2 Budgetneutraal

Deze cultuurnota wordt budgetneutraal uitgevoerd. Verschuivingen tussen verschillende posten zijn wel mogelijk. In totaal is er voor de uitvoering van de beleidsregel cultuur een budget van € 98.812,- per jaar beschikbaar. Voor de bibliotheek is er € 267.570,- per jaar beschikbaar.

4.3 Het leggen van relevante verbindingen

Cultuurbeleid staat niet op zichzelf. Uitgangspunt is om zoveel mogelijk relevante verbindingen te leggen om de doelstelling zo optimaal mogelijk te kunnen realiseren. Zowel tussen de verschillende disciplines binnen het culturele veld als tussen andere disciplines daarbuiten. Binnen de gemeente of regionaal.

4.3.1 Rijksbeleid

De Rijksoverheid draagt bij aan een sterke cultuursector die minder afhankelijk wordt van de overheid. Tegelijkertijd blijft de overheid verantwoordelijk voor een hoogwaardig cultureel aanbod in het hele land. Het rijksbeleid is geformuleerd in de nota "Meer dan kwaliteit, een nieuwe visie op cultuurbeleid". Er wordt ingezet op cultuureducatie, vernieuwing en talent, cultureel ondernemerschap en internationalisering. Het rijk sluit zogenaamde "cultuurconvenanten" met de provincies en grote

gemeenten en richt fondsen op die verschillende regelingen moeten uitvoeren. Voor onze gemeente zijn de komende periode met name de regelingen op het gebied van cultuureducatie interessant.

4.3.2. *Provinciaal Beleid*

In juni 2016 heeft provincie Gelderland nieuw beleid voor Cultuur en Erfgoed 2017-2020 vastgesteld.

De provincie legt de accenten voor cultuur en erfgoed 2017-2020 op:

- Dynamisch netwerk: het bloeiende cultureel klimaat in Gelderland wordt een krachtig, goed benut netwerk met economische spin-off.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk bezoeken we de georganiseerde bijeenkomsten waar relevante zaken worden besproken. Museum Tweestromenland participeert in het "netwerk Gelderse Musea" van Gelders erfgoed.

- Participatie: mensen staan midden in de maatschappij door cultuur en erfgoed. Het publiekbereik van cultuur en erfgoed staat centraal.
- Educatie: kinderen en jongeren komen vroeg in aanraking met cultuur en erfgoed en jonge talenten komen tot ontwikkeling.

Diverse basisscholen binnen onze gemeente geven in samenwerking met de combinatiefunctionaris cultuur het cultuuronderwijs een impuls door mee toen met de impuls muziekonderwijs en cultuureducatie met kwaliteit.

- Goed gebruik: (leegstaand) erfgoed waarin we investeren krijgt een toekomstbestendige functie. *Het Dijkmagazijn Dreumel is opgeknapt door subsidie van de provincie. Wij maken gebruik van subsidieregelingen voor molens, stoomgemalen en monumenten.*

4.3.3. *Cultuurpact*

Binnen Cultuurpact werken gemeenten, provincie en Kunst en Cultuur Gelderland (KCG) samen aan de versterking van kunst en cultuur in de Gelderse regio's. Gemeente West Maas en Waal is aangesloten bij regio Rivierenland. Regionale samenwerking bevordert de aantrekkelijkheid van de gemeente en van de streek als geheel. Door kennis, creativiteit en middelen in regionaal verband te bundelen komen veel meer publieksgerichte projecten en verbindingen tot stand, dan gemeenten en culturele instellingen afzonderlijk voor elkaar zouden krijgen. Cultuurpact is voor de deelnemende gemeenten ook een platform om actuele ontwikkelingen binnen de culturele sector met elkaar bespreken.

Om Cultuurpact vorm en richting te geven, maken de gemeenten (B&W) iedere vier jaar gezamenlijk inhoudelijke keuzes. Deze keuzes liggen, in de vorm van thema's, vast in het zogenaamde Regionale Cultuurprogramma. Dit is de basis van waaruit wordt gewerkt. De thema's worden uitgewerkt in concrete projecten. Enkele voorbeelden uit de afgelopen jaren: kinderen maakten kennis met lokaal cultureel erfgoed in het project "reizen in de tijd". Jongeren hebben verhalen van senioren verwerkt tot een voorstelling in het project "kunstgoed". Het gaat keer op keer om maatwerk en het stimuleren van duurzame samenwerking. De thema's voor de periode van 2017 tot en met 2020 zijn: cultuur en leefbaarheid / Wmo, cultuurparticipatie en onderwijs.

4.3.4 *Koppeling gemeentelijk beleid*

Cultuurbeleid is verweven met ander gemeentelijk beleid. Met name met de volgende beleidsvelden is een sterke koppeling:

1. Wet maatschappelijke ondersteuning: (nota Samen kan er meer, Beleidskader Wet maatschappelijke ondersteuning 2015- jeugdwet voor 2015 en 2016). Cultuur kan mogelijkheden creëren om mee te doen in de samenleving en bevordert de sociale samenhang en daarmee de leefbaarheid. Bovendien staan we in bovenstaande nota een zinvolle vrijetijdsbesteding voor de jeugd voor. Cultuur kan ook daar een bijdrage aan leveren.
2. Toerisme: (nota visie vrijetijdseconomie 2015-2018). Cultuur kan bijdragen aan het aantrekkelijker maken van de gemeente voor de toerist en inwoner en bijdragen aan de promotie van de gemeente.
3. Monumentenbeleid, archeologie en landschapshistorie: Deze beleidsterreinen maken een gedeeld verleden zichtbaar en leggen cultureel erfgoed bloot.
4. Onderwijs: Cultuur heeft een prominente plaats binnen het onderwijs. Het onderwijs besteed aandacht aan cultuur in het cultureel canon.

4.3.5. *Verbindingen binnen het gemeentelijke culturele werkveld*

De verbindingen binnen het culturele werkveld binnen de gemeente zijn niet optimaal gecoördineerd. Verenigingen staan teveel op zichzelf.

Uit relaties tussen verenigingen kunnen boeiende wisselwerkingen voortkomen. Zoals relaties tussen toneelverenigingen van ouderen en jongeren, amateurkunst en professionele podia, nieuwe en oude kunstvormen, onderwijs en amateurkunst, nieuwe en aanwezige groeperingen. We willen verenigingen graag stimuleren om meer samen te werken en om met elkaar in contact te staan.

5. Deelterreinen cultuurnota

In dit hoofdstuk wordt het brede begrip cultuur uitgesplitst naar deelterreinen. Op een aantal punten zijn subdoelstellingen geformuleerd, die bijdragen aan de eerder geformuleerde hoofddoelstellingen. Als u een beeld wilt krijgen van welke partijen in het culturele veld aanwezig zijn, zie bijlage 2.

5.1 Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed kan als volgt worden omschreven: iets dat door vorige generaties is gebouwd of gemaakt, nog bestaat en monumentale, museale en/of artistieke waarde heeft. Zo krijgen de huidige generaties een beeld van hoe de mensen vroeger binnen onze gemeente geleefd hebben.

Diverse groeperingen richten zich op het cultuurhistorisch erfgoed van onze gemeente, waaronder de historische verenigingen, Stoomgemaal de Tuut en Museum Tweestromenland.

Subdoelstellingen:

1. Het cultureel erfgoed, materiaal en immaterieel (zijnde uniek materiaal als film, foto met geluidsfragmenten voor de gemeente) van de gemeente West Maas en Waal achterhalen, behouden, openstellen en uitdragen. Cultureel erfgoed is van belang voor de identiteit van onze gemeente. Het blootleggen hiervan bevordert de leefbaarheid en samenhang binnen de gemeente.
2. Cultuurhistorisch erfgoed op een aantrekkelijke manier ontsluiten voor toeristen. Dit geldt met name voor Musea, Dijkmagazijn Dreumel en Stoomgemaal de Tuut. Zij worden gestimuleerd om te participeren in (regionale) activiteiten op het gebied van collectiebeheer, promotie, kennisontwikkeling en jeugdeducatie.

5.2 Cultuureducatie

Cultuureducatie omvat alle vormen van educatie waarbij cultuur als doel of als middel wordt ingezet.

Cultuureducatie is belangrijk voor jongeren. Cultuur leert jongeren respect te hebben voor het andere, het verleden en het onverwachte. Participatie aan kunst en cultuur is bij uitstek een activiteit waarbij kinderen, ongeacht herkomst of opleidingsniveau, hun talenten kunnen ontdekken en ontplooien. Bovendien helpt cultuur de leerprestaties en gemeenschapszin van kinderen op school te verbeteren. Kunst en cultureel erfgoed dragen bij aan de identiteitsbeleving en expressie van verschillende bevolkingsgroepen en spelen een rol in de integratie en emancipatie. Het is daarom belangrijk dat leerlingen op school kennismaken met cultuur in alle aspecten.

Subdoelstellingen:

1. Een optimale kennismaking met cultuur realiseren binnen het basisonderwijs. Basisscholen zijn wettelijk verplicht om te werken via een cultureel canon, waarbij alle kunstdisciplines tijdens de basisschoolperiode aan bod komen. Basisscholen ontvangen daarvoor een rijksbijdrage en vullen dat verder aan met een ouderbijdrage. Wij stimuleren invulling van het culturele canon in de breedte en in de diepte door:
 - Het faciliteren van de aansluiting bij Cultuur Connect. Cultuur Connect helpt scholen bij het samenstellen van een evenwichtig programma, dat binnen het culturele canon past.
 - De inzet van een combinatiefunctionaris cultuur om muziekonderwijs te bevorderen.
 - Subsidiering van projecten in het basisonderwijs met betrekking tot muziekonderwijs en/of zang. Met cofinanciering uit diverse andere fondsen wordt een optimale kennismaking met muziekonderwijs en/of zang binnen het basisonderwijs gerealiseerd.
2. Het stimuleren van individuele muziekeducatie voor leerlingen van 0 tot 18 jaar Muziekeducatie is belangrijk voor de individuele ontplooiing. Bovendien is het voor fanfares en harmonieën belangrijk dat er nieuwe aanwas is. Kinderen tot en met 18 jaar die

muziekonderwijs volgen kunnen in aanmerking komen voor een financiële tegemoetkoming. Het maakt niet uit waar de leerlingen de lessen volgen. Als de lessen maar gegeven worden door een muziekschool en/of vakbekwame en gekwalificeerde docent. Zo heeft iedereen optimale keuzevrijheid en is er eerlijke concurrentie tussen de aanbieders.

5.3 Amateur kunstbeoefening

Amateurkunst betreft iedereen die niet-beroepshalve actief is binnen een kunstdiscipline. Bij amateur kunstbeoefening gaat het vooral om de bezigheid, alleen of in een groep, al dan niet professioneel begeleid. Amateurkunst vormt een onmisbare basis voor een levendig cultureel klimaat en bevordert in sterke mate de leefbaarheid binnen de samenleving. Amateurkunst bevordert in grote mate de actieve en passieve deelname aan cultuur van een brede groep inwoners.

De volgende stichtingen en verenigingen rekenen we binnen de gemeente tot amateurkunst: Activiteitencommissies, creativiteitsinstellingen, muziekverenigingen, koren en zanggroepen, muziekbandjes, toneel of musical -verenigingen, dansverenigingen, beeldende kunst en fotografie.

Subdoelstelling: Inwoners kennis laten maken met en deel laten nemen aan diverse disciplines van amateurkunst, waardoor inwoners zich ontplooiën en ontwikkelen en elkaar ontmoeten. In de beleidsregel "amateurkunst" worden verenigingen d.m.v. subsidiering gefaciliteerd. Het gaat hierbij om Harmonieën en Fanfares, Zangverenigingen en Toneelverenigingen.

5.4 Bibliotheekwerk

Een openbare bibliotheek stelt boeken, e-books, tijdschriften en muziekdragers beschikbaar aan het grote publiek. Teksten en muziek geven toegang tot vrijwel alle gebieden van onze en andere culturen. De bibliotheek ontplooit diverse activiteiten op het gebied van educatie en leesbevordering. Dat is belangrijk, want het aantal analfabeten in Rivierenland is nog steeds relatief hoog.

Gemeente West Maas en Waal vormt met acht andere gemeenten het werkgebied van de Stichting Basisbibliotheek Rivierenland. Er zijn ongeveer 4.000 inwoners lid van de Bibliotheek. De bibliotheekvoorziening binnen de gemeente bestaat uit een vaste vestiging in Beneden-Leeuwen en Dreumel. Er zijn leespunten in de kernen Wamel, Maasbommel en Boven-Leeuwen. Op de meeste scholen verzorgt bibliotheek Rivierenland tegen een kleine vergoeding de schoolbibliotheek. Zo beschikken de scholen over nieuwe inspirerende, leerzame en leuke boeken en over materialen om leesachterstand te verminderen.

Afspraken zijn vastgelegd in het convenant bibliotheekwerk 2015 tot en met 2018. In 2017 wordt een extern onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden tot kosten efficiënter werken en een meer modulaire opbouw van de bibliotheek Rivierenland.

Subdoelstelling: Persoonlijke culturele ontwikkeling, educatie, leesbevordering en leefbaarheid stimuleren door een toegankelijke bibliotheek te faciliteren. De bibliotheek ontvangt voor de bibliotheekfunctie een rijkssubsidie, diverse incidentele subsidies van de provincie en een gemeentelijke subsidie.

5.5 Media

Een streekomroep brengt lokaal nieuws en heeft diverse cultureel relevante programma's.

Subdoelstelling: Lokale omroep in staat stellen verslag te doen van lokale (culturele) activiteiten. Gemeenten zijn volgens de wet op de media verplicht om een vastgelegde bijdrage per woonruimte te verstrekken aan een lokale omroep, die volgens de richtlijnen van het commissariaat van de media werkt. Het commissariaat stelt eisen aan de omroep op het gebied professionaliteit en programmering. Streekomroep Extra FM is door de gemeenteraad aangewezen als lokale omroep binnen de gemeente West Maas en Waal en verleent medewerking bij rampen en noodsituaties. Via radio Extra FM besteedt de Streekomroep aandacht aan nieuws en actualiteiten binnen de gemeente.

5.6 Voorzieningen podiumkunsten

Met podiumkunsten worden kunstvormen bedoeld, die worden uitgevoerd door personen voor een levend publiek. Bijvoorbeeld een toneelvoorstelling of live muziek. Ook diverse optredens tijdens festivals vallen onder podiumkunsten.

Binnen de gemeente zijn voorzieningen voor podiumkunsten. In alle Multifunctionele Accommodaties en dorpshuizen is een podium met technische voorzieningen. Hier kunnen diverse voorstellingen geprogrammeerd worden en lokale (amateur) verenigingen kunnen hier terecht.

Voorstellingen waarbij de apparatuur en/of akoestiek van de diverse podia niet voldoen, kunnen terecht in d'n Bogerd in Druten.

Subdoelstellingen:

- Podiumfaciliteiten in dorpshuizen en Multi Functionele Accommodaties behouden. Hier rekening mee houden bij het doen van verbouwingen / aanpassingen;
- De theaterfaciliteit in d'n Bogerd in Druten ondersteunen. In de beleidsregel cultuur is een subsidieregeling opgenomen.

5.7. Culturele evenementen

Culturele evenementen zijn belangrijk voor de levendigheid en de leefbaarheid binnen de samenleving. De activiteiten op Koningsdag georganiseerd door de Oranjecomités zijn voorbeelden van culturele evenementen. Carnaval, braderieën en (streek)markten worden in deze nota niet als culturele evenementen beschouwd.

Subdoelstelling: Het faciliteren van culturele evenementen die openbaar toegankelijk zijn en gericht op vermaak, educatie en de ontmoeting tussen deelnemers en bezoekers en eventueel ter promotie dienen van de gemeente West Maas en Waal. In de beleidsregel "culturele evenementen" wordt hier uitvoering aangegeven.

5.8 Expositieruimten en ateliers

Een expositie of atelier is een (tijdelijke) gelegenheid waarbij één of meer personen of organisaties objecten tonen (bijv. kunstwerken) voor een publiek van particulieren en/of bedrijven. Er zijn diverse ruimtes binnen de gemeente waar kunstwerken tentoongesteld worden. De ateliers en galeries zijn allen particulier. Het gemeentehuis is al enkele jaren aangewezen als expositieruimte voor kunstenaars die een binding hebben met de gemeente. Zo wordt kunst dicht bij de inwoners gebracht en neemt de passieve cultuurparticipatie toe. Het aantal extra bezoekers is wisselend en afhankelijk van het soort werk dat wordt geëxposeerd (beeldende kunst of schilderijen), de kunstenaars en de verschenen PR.

Subdoelstelling: exposities binnen het gemeentehuis faciliteren door de ruimte beschikbaar te stellen voor exposities van kunstenaars die een binding hebben met de gemeente.

5.9 Kunst in de openbare ruimte

De gemeente bezit een aantal watersnoodmonumenten, beelden, en oorlogsmonumenten. Deze zijn in beeld gebracht door "beelden in Gelderland" (www.beeldeningelderland.nl). Door deze kunstuitingen komen meer inwoners in aanraking met kunst en cultuur. Daarnaast geeft het de gemeente meer uitstraling.

De bestaande beelden in de openbare ruimte moeten worden onderhouden. Dit onderhoud verzorgt de gemeente zelf. Wanneer zich initiatieven of mogelijkheden aandienen om kunst in de openbare ruimte te plaatsen, worden deze onderzocht op wenselijkheid en haalbaarheid en ter besluitvorming in het college en/of de gemeenteraad gebracht.

Subdoelstelling:

1: Kunst in de openbare ruimte bevorderen. Bijvoorbeeld door deelname aan diverse projecten van cultuurpact en/of het faciliteren van projecten van diverse particuliere initiatiefnemers.

2:Onderhoud optimaal uitvoeren binnen het door de raad beschikbaar gestelde budget.